

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG,

hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő:
Füvészkert-uteza 1079.

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

KIADÓ HIVATAL,

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő:
Főiskola, háznagyi hivatal.

Tartalom. A zsinati törvényjavaslat kritikai méltatása. Dr. Kovács Sándor. — Tárca. Miért száll nyugatnak... Szaboleska Mihály. — Közügyeink. A révi evang. reform. missióról. Karácsony Imre. — Nekrológ. Kálmán Lajos. Pataky Sándortól. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A zsinati törvényjavaslat kritikai méltatása.

IV.

A 224. §-ban egyszerűen azt kell kitenni, hogy az új választás — „a nem nyilatkozó vagy a meghívást a pályázás daczára el nem fogadó költségére“ rendelendő el. Az erdélyi ágost. e. törvény még taksál is ilyen esetben, mégpedig 150 forinttal; helyesebb azonban az erdélyi ev. ref. egyházi törvény 346. §-ának rendelkezése, melyszerint: „A megválasztott pap... kijelentheti ugyan visszalépését, de tartozik a papválasztásnál felmerült s az e. megye tanácsa által megállapítandó költségeket az e. községnek megtéríteni“. Ezen megjegyzésemet az 1891. nov. konv. j. k. 136. száma alatt elfogadott pótlás után egyszerűen elhagytam volna, ha ennek egy tétele nem ötlük szemembe, melyszerint t. i. a választást indokolatlanul el nem fogadó lelkész nemesak a választás költségeiben marasztaltatik el, hanem még egy évre a pályázattól is elzáratik. A bíróságnak ezzel igen tág tere nyílik az indokok mérlegelésére, s esetleg megtörténhetik az is, — ki biztosít az ellenkezőről?, — hogy egy valaki, egy időben pályázván két egyházba, a jobbik egyház választásának elfogadása által valamelyik szintén pályázó, de meg nem választott szigorú erkölcsbíró (!) szemében olyan vétséget követ el, a mi miatt azután a jobbik egyházba való megválasztása is megsemmisíttetik. Legegyszerűbb leend a helyzet akkor, ha így gondolkozunk: elfogadod, nem fogadod, a te dolgod; de a választási költségeket te vagy köteles viselni, ha a meghívást a pályázás daczára, el nem

fogadod. Ezzel számos kellemetlen perpatvarnak zárjuk el útját!

A 255. §-ban az e. megyei közgyűlés ítéletét „döntőnek“ minősíteni nem szabad, mert az e. m. közgyűlés ítélete ellen az e. ker. közgyűléshez is lehet felebbezni.

A 264. §-ban ez mondatik: A közalaphoz minden családfő köteles — stb., a családfő után kimaradt: „úgy-szinte a család nélküli, de önálló e. tagok is“, a mint már ezt az 1883. évi konvent kiterjesztőleg magyarázta (lásd az azon évi konv. j. k. 77. sz. 2. §.).

A 269. §. nem szabatos szerkezetű: a domesztikai szabályrend. 7. §-ra tekintettel sokkal helyesebb lenne, mert világosabb volna így rendelkezni: A gyülekezet, mint testület által, megváltásnak nincs helye.

A 270. §. abbeli rendelkezése, melyszerint a családfő a megváltás által csak magát s az ugyanazon egyház kötelékébe tartozó első fokú egyenes utódát mentesíti (eltérőleg a kis bizottság javaslatától, mely az első fokú legidősebb egyenes utódról szól, — és eltérőleg az 1881–82. évi egyházi törvényektől is, melyek: első egyenes utódról — rendelkeznek), czélszerűtlen, igazságtalan s logikailag sem igazolható. Czélszerűtlen: mert a megváltást, tehát a tőkeszaporodást nem mozdítja elő; igazságtalan: mert megváltás esetén az apával egy városban, tehát egy gyülekezetben lakó orvos, ügyvéd, vagyonos kereskedő vagy gazda fia a domesztikai adó alól mentesül, holott a más helyre költözött kis iparos, díjnok, tollnok stb. fiú domesztikai adózásra szoríttatik. De logikailag sem igazolható: mert a domesztikai teher az országos egyház iránti köteleesség, illetőleg tartozás jellegével bírván, midőn valaki más egyház kötelékébe véteti fel magát, az országos egyházzal szemben a törvényben meghatározott állása változást egyáltalában nem szenved, s így mentességét, a mennyiben „első fokú egyenes utód“, pusztán egy másik

egyházba való költözködés miatt — okszerűleg — el nem veszítheti.

A 271. §-ból a Baldácsy alapítvány felemlítése kimaradt, ez pedig kegyeletlenség színét viseli magán. Azután azt is ki kellett volna mondani ezen szakaszban, hogy a kegyes alapítók csak akkor tekintetnek az évi járulékok alól fölmentetteknek, ha ezt alapító levelökben határozottan megjelölték, a mint ez már az 1886. évi 14. számú konv. j. k. b) pontjában is megállapítva lett.

A 284. §. 1. pontjának utolsó két sorában az mondatik, hogy a közigazg. bíróság hatáskörébe tartozik a választási jogosultság felett az esperes által hozott határozat felülvizsgálása is. Ez azonban antinomia, mert összeegyeztethetetlen a 197. §. azon rendelkezésével, melyszerint ily esetekben az esperes véglegesen határoz. A 212. §-ban is a választók névsorának csak a presbyterium és az esperes által tett kiigazításáról van szó. Ha a közigazgatási és fegyelmi pereljárást „összeolvasztása” (lásd az 1891. évi konv. j. k. 115. számát) csakugyan megtörténendik, a kiigazítást megtenni könnyen lehet.

Hogy a közigazg. bíróságok hatáskörébe tartozó ügyek a 284. §. 1—11. pontja alatt csupán exemplificative és nem taxative lettek elsorolva, tehát épen ellenkezőleg azzal, a mi az indokolás XI. pontja végén, a 69-ik lapon állittatik, kitűnik abból is, hogy maga a javaslat 479. §-a is oly esetet formuláz, mely 12-ik pontul ide bátran beilleszthető. Az élet által felvetendő eseteket nem is volna helyes anticipálni s a taxatio szűkebb keretébe foglalni!

A 322. §. egy sajtóhibával kezdődik, ugyanis nem e. kerületi, hanem e. megyei tanácsról kell szólni.

A 324. §-hoz. Felebbezni nemcsak az e. megyei tanács ítélete, hanem végzése ellen is lehet. V. ö. a 319. §-sal is.

A 329. §. Az új bizonyítékok nem használhatóságának követelése ellenkezik a javaslat 401. § val, ellenkezik újabb polgári perrendünk rendelkezésével is, a mint ez az 1881. évi LIX. t. cz. 69. §. 2. pontjából kitűnik. — Felfogásom szerint az 1891. évi novemberi konv. gyűlésen épen ellenkezője történt annak (lásd a j. k. 120. számát), a minek történnie kellett volna, t. i. a 401. §. helyes kifejezése: „használtattak” lett a 329. §. helytelen „használtathattak” kifejezésével felcserélve és nem megfordítva. Ezen helytelen változtatásnak azután az leendő következménye, hogy a perújításnál annak igazolása is szükséges leendő, hogy a bizonyítékok előbb feltalálhatók vagy használhatók nem voltak. Ezt bizony ellehetne kerülni. Meg azután tiltott cselekmény fenforgása esetén sem lenne szabad a büntető bíróság jogerős ítéletét minden esetben bekívánni. Igaz, hogy ezen esetre az 1868. LIV. t. cz. 322 §-a nem reflex-

tál; de ennek praemeditatioja az 1881. LIX. t. cz. 73. §-ban már előfordul!

A 332. §-ban az elutasító végzés ellen beadandó felebbezés határideje nincs megállapítva.

A 345. §. 2-ik alinea-jában egy kifejezés fordul elő, t. i. hogy az e. megyei fegyelmi tanács ítélete vagy határozata független az e. megyei bíróságtól. Ez a tétel nem áll az elmélet színvonalán, a mennyiben itten bírósághelyettesítésről és nem bíróküldésről, nem delegata jurisdictionról lévén szó, függetlenségről, tehát önálló joghatóságról szólni elméletileg nem helyes. Bírósághelyettesítés esetén képviseleti joghatóságról lévén szó, vagyis a megbízott egészen a megbíró képében járván el, függetlenségről szólni nem szabad. Az alinea tehát egyszerűen így szerkesztendő: Az ítélet vagy határozat szó többséggel hozatik, felebbezés ellene közvetlenül az egyházker. bírósághoz nyújtandó be.

A 352. §. 2. alinea-ja a fentebbi észrevétel értelmében szerkesztendő.

Dr. Kovács Sándor.

Tárcza.

Miért száll nyugatnak . . .*)

Miért száll nyugatnak,	De ezek meg hátha
Miért nem megy keletnek?	Onnan kerekedtek?
Fehér hattyú nyája,	— Szép halavány felhők,
Fent a fellegeknek.	Honnan, hova mentek?
Csak egyet is látnék,	Honnan, hova szálltok?
A ki arra szállna,	Ugy-e, a Tiszáról?
Hadd ültetném fel a	Ugy-e, édes anyám
Lelkemet reája.	Fehér homlokáról? . . .
A borongó égnek	Nem onnan, nem onnan!
Vándor föllegével,	Ha onnan szállnátok:
Kicsiny falunk felett	Meg is értenétek,
Hadd szállana még el . . .	Meg is állnátok.

Felettem állnátok
Édes vigyázással,
Örök szeretettel,
Örök aggódással.

Genf.

Szabolcska Mihály.

Közügyeink.

A révi evang. reform. missióról.

T. Szerkesztő Ur!

A bihari ev. ref. egyházmegye múlt évi szeptember 2-ik napján tartott gyűlésén révi ev. ref. missiói körlelkészszé vá-

*) Mutatvány szerzőnek 3-ik számunk irodalmi rovatában jelzett művéből. Nem a „Buzgóság” cím alá sorolt versek közül vettünk át lapunkba egyet, hanem a „Szeretet” költeményei egyikét közöljük, hogy ebből is kitűnjék szerző költői érzelmeinek üde tisztasága. Szerk.

lasztatván, midőn ez állomást szept. 23-ik napján elfoglaltam, kétség és remény érzete váltakozott szívemben. Kétség fogott el, ha arra gondoltam, hogy vajjon tehetségem csekély voltánál fogva képes leszek-e a nagy feladatnak, melyet vállaimra vettem, megfelelni? De másfelől biztatott a remény, hogy a nagy kegyelmű Isten, ki az ő hatalmát a gyengékben is megdicsőíti, megsegít az ő országa terjesztésére irányuló törekvéseimben. Legyen hála a magasságos Istennek az eddig nyújtott segedelemért, melyért továbbra is esedezni meg nem szűnöm!

A t. Szerkesztő Ur szíves engedelmével szabad legyen a missiói körben eddig végzett munkáról röviden számot adni.

Régóta érzett hiányt pótolta a bihari ev. ref. egyházmegye, — mert itt erre valódi életszükség van, — midőn a révi ev. ref. missiói körlelkézség szervezését elvben elfogadta. Történt ez még az 1887-ik év tavaszán tartott egyházmegyei gyűlésen, de a terv a kivitelre csak a múlt évben érett meg, midőn a főt. konvent is kimondta a hozzájárulást. A lelkészi állomás ennek folytán a múlt év őszén tényleg felállított és betöltetett.

Ezeket előrebocsátva, most már áttérek arra, hogy mik történtek a missiói körben a szeptemberhó vége óta lefolyt idő alatt.

A nagyiszteletű esperes úrtól nyert utasítás szerint első kötelességem volt az ev. ref. egyházhoz tartozó hívek felkeresése, összeírása. A sok időbe kerülő, nagy fáradsággal járó munkát szept. 25-ik napjától október 29-ikéig végeztem. A missiói körhöz 29 község van beosztva; ezek közül csak Dubricseny, Birtiny, Tizfalu, Bánlaka, Remecz, Izvor, Csarnóháza, Korniczal, N.-Báród, K.-Báród, Körös-Topa, Gégény, Lokk községekben találtam ev. ref. vallásúakat. Míg ellenben a többi falvakban: Rikosd, Szászfalva, Krajnikfalva, Kalota, Gálosháza, Vár-Sonkolyos, Brátka, Dámos, Lórá, Ponor, Bucsa, Feketető, Fekete-Patak, Beznye, Nagy-Patak, Cséklye tisztán g. kath. és gör.-kel. vallású, román ajkú és nemzetiségű lakosok vannak. Az ezen községekben nem ritkán előforduló, teljesen magyar hangzású nevek, de meg több helyen szerzett értesülésem is oda engednek következtetni, hogy az említett helységek lakosai régebben mind magyarok és ev. ref. vallást követők voltak. De kivételül vallásukból s nemzetiségükből, fájdalom, egészen elvesztek reánk nézve!

A hívek összes létszáma 210. Legtöbben vannak N.-Báródon, Remecen és K.-Topán. Isteniszteletek vasárnaponként felváltva N.-Báródon és Remecen tartatnak, N.-Báródon az állami iskola egyik tantermében, melyet Biharvármegye tekintetes kir. tanfelügyelősége e célra készséggel átengedett, miért is kedves kötelességemnek tartom e helyen hálás köszönetemet kifejezni. Remecen pedig az ott levő gyártelep egyik tágas műhelye szolgál istenisztelet tartására alkalmas helyiségül. Az itteni hívek buzgóságának szép tanújele az, hogy a legközelebbi mult vasárnapra kedves meglepetésül egy igen csinos kivitelű, összerakható és szétszedhető templomi szószéket készítették.

Remecen az első isteniszteletet október 25-ik napján, N.-Báródon pedig november 1-ején tartottuk meg. Valóban megindító látvány volt, midőn a szép számmal egybegyűlt hívek örömkönyök között hallgatták Istennek ígését. S azóta nem lankadó buzgalommal látogatják az isteniszteleteket, és pedig, — a mit benső örömmel lehet konstatálni, — nemcsak hitsorsosaink, hanem más vallásfelekezetű érdeklődők is. Nem

hagyhatom itt említés nélkül azon körülményt, mily nagy hátrányára szolgál az isteniszteleteknek az, hogy a hívek jobbra Erdélyből valók levén, az ott használatban levő énekeket ismerik, de énekes könyvvel különben is oly kevesen bírnak, hogy e miatt alig néhányan vehetnek tevőleges részt az éneklésben.

A n.-báródi hívek gondnokká tek. Kovács Dénes urat választották, ki régebben a n.-váradai fényes egyház főadószedője volt; Remecen pedig e tisztelet tek. Helényi Gyula uradalmi ellenőr úr viszi, kik mindketten igazán szívükön viselik egyházunk szent ügyét s elismerésre méltó munkásságot fejtenek ki, hogy működésünknek óhajtott sikere legyen.

Midőn a vallásosság és hitélet ily szép fejlődésnek indult, midőn a kezdet nehézségein már túl valánk, ismét oly dolgok nyomultak előtérbe, a melyek nekem nem kevés gondolkodásra adtak okot. Közeledett a karácsony ünnepe, úrvacsoráját kellene osztani, de szent edényeink nincsenek, és az egyházak anyagi erővel nem rendelkeznek. Mit tegyünk tehát? Hogyan segítsünk ez aggasztó állapoton, hogy a hívek lelki szükségét kielégítsük? S ekkor azon gondolatom támadt, hogy az idő rövidsége daczára megkísérlem e célra gyűjtést indítani; hátha a hívek áldozatkészsége lehetővé teszi, hogy a szükségeseket beszerezhessük? Adakozást hirdettem tehát; sőt nemcsak felekezetünk tagjait, hanem más vallásúakat is felkértem, hogy járuljanak kegyadományaikkal a szent cél valószínűsítéséhez. — És e felhívásnak általam nem is remélt kedvező eredménye lett. Ugyanis úrvacsorai és keresztelei kellékekre már eddig 110 frt gyűlt össze, s ebből az úrvacsoraoosztáshoz egy díszes tányért, poharat és bortartó kannát, keresztelekhez egy kancsót és táleztát vásároltunk 70 frt értékben. És az első úrvacsoraoosztást — Isten szent nevére térjen érte örök dicsőség! — Remecen az ünnep első napján, N.-Báródon pedig az ünnep második napján nagy számú templomi közönség részvéte mellett sikerült megtartanunk.

Az említett sz. edények chinai ezüstből készültek ugyan, de meglepően szép kiállításúak, gazdagon ezüstölve és aranyozva. Ezenkívül tek. Helényi Gyula úr szíves volt egy mágósi készítményű igen csinos kőkanecót ajándékozni szintén az úrasztalára, mely nemes szívre valló adományt az egyházak hálás köszönettel fogadtak. Ugyancsak ő adta Remecen a sz. jegyek kiszolgáltatásához a kenyeret és bort, N.-Báródon pedig tek. Kovács Dénes úr. Az egyház iránti jó indulatról tanúskodó eme tények nem szorulnak külön dicséretre.

A közadakozásból fenmaradt 40 frtot majd az úrvacsoraoosztáshoz szükséges terítők beszerzésére szándékozunk fordítani.

Elkeresztelesek, a mennyiben híveink g. kath. és gör.-kel. vallású lakosság közé vannak beékelve, természetesen nagy számmal fordultak elő, de a keresztelei anyakönyvi kivonatok részben már áttétettek hozzám, részben pedig átküldésök iránt az eljárás folyamatban van. Volt egy olyan eset is, a melyben, mint harmadfokú forumhoz, miután a főszolgabírói és alispáni hivatal a keresetet elutasította, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz kellett felebbezmem.

Vadházasságban élők is vannak néhányan a missió területén. Ezek utasítva lettek a házasság törvényes megkötésére.

Ezekben voltam szerencsés röviden vázolni az eddig történeteket, s zárom soraimat azon kéréssel, hogy, ha missiói egyházaink életében nevezetesebb mozzanatok fognak előfordulni,

méltóztassék t. Szerkesztő Ur, ezt tárgyázó tudósításomnak becses lapjában helyt adni*).

Adja Isten, hogy ev. ref. egyházunk növekedjék erőben és tekintélyben, s terjedjen Isten országának ismerete mind az idők végéiglen!

Rév, 1892. február 3.

Karácsony Imre,

ev. ref. missiói körlelkész.

Nekrológ.

Kálmán Lajos

1811. ápril 6. — 1892. január 12.

(Vége.)

Kálmán Lajos született az 1811-ik év ápril 6-án Pakson, Tolnamegyében, Kálmán János paksi lelkész és Tatai Terézia édes és boldog emlékü szüleitől, kik fejlődő gyermekök tanulási hajlamát a gondos szülék nevelő s reményt fejlesztő édes érzetével ápolták. Elemi iskoláit a madocsa-i és tabajdi népiskolákban bevégezvén: a gymnasiumi tanulmányokra gondos szülei a jó hírű győnk-i gymnasiumba vitték, hol a két első osztályt jó sikerrel végezvén; a német nyelv első elemeiben is gyakorlottságot nyert. Innen ment a kecskeméti gymnasiumba, hol 6 osztályt kitűnően elvégezvén: a debreczeni főiskola növendékei közé 1828-ban beiratkozott, s 6 éven keresztül az akkori tanrendszer beosztása szerint a bölesei, jogi s hittani felsőbb tudományok elsajátításában tanulótársai kitűnői közé soroltatott, s 6 év végeztével a főiskolai esküdtek közé felvétetett. Tanárai méltányló figyelmét kiérdemelve tanulói pályáján, házi nevelőségre alkalmaztatott. Ily minőségben utazott fel Eperjesre, a Szabolcsmegyében máig is szép elismerésnek s nagy tekintélynek örvendő Genesi-ház növendékeivel, ott egy évet töltött, hol a már akkor virágzó önképző s nyelvművelő társulatban a tanuló ifjak felhívására közreműködött.

Innét Debreczenbe visszatérve, a főiskolai tanárkar által a 4-ik gymnasiumi osztály köztanítójává neveztetett ki. Főiskolai pályája megfutása után a mezőtúri ref. egyház előljárósága által az ottani 6 osztályú gymnasium rektorává hivatott meg 1837-ben, hol 2 éven keresztül tanítványai jó emlékezetét a későbbi időben is megtartotta. Ismereteinek gyarapítása végett 1839-ik évben Bécsbe utazott, honnan visszatért Pozsonyba, s az akkor együtt üléselő nevezetes országgyűlés tárgyalásait hallgatta, tanulmányozta s az országgyűlés jeleseit ismerni tanulta.

Innét visszatért a szülei házhoz Szerdahelyre, Baranyamegyébe, s belső hajlamát követve, a lelkész-hivatalra ajánlotta fel magát. Elsőben mezőtúri lelkész, Szabó Pál oldala mellett rövid ideig segédlelkészi hivatalt viselvén, 1840. május havában segédlelkészül hivatott meg P.-Ladányba ifjabb Bethleni Dániel boldog emlékü elődje által. Főnöke azon év őszén elhalván, helyettes lelkészi minőségben működött az 1842. év tavaszáig, a midőn hallgatói szeretetétől környezve, — közakarattal, — rendes lelkészül megválasztatott, s az 1842.

*) A legnagyobb készséggel! Szerény lapunk a missiói egyházak ügyét mindig bizonyos előszeretettel támogatta. Becses tudósításai számára mindig lesz hely e lapban. Szerk.

évi egyházmegyei gyűlésen megerősített. Nőül vette Bethleni Dániel leányát Annát 1842. szept. 27 én, kivel az élet jó és balsorsában híven osztozott. Házasságuk 16 élő gyermekkel áldatott meg Istentől, kiknek taníttatása, nevelése bár súlyos teherrel nehezedett szülei vállalkra, mindazáltal mindegyikben feltalálták szülei örömeiket, mindegyiket az élet és közbecsület útjára állítani segítette a Gondviselés. A kik is Dezső, újfelhértői lelkész, Vilma, okleveles óvónő, Fáni, Jánossi József kereskedő neje Debreczenben, Lajos, h.-bőszörményi aljárásbíró, Paulina, Mőszl Gusztáv kassai tanár neje, Sándor, mezőtúri kereskedő, Ilona, Andorkó Márton tanító neje, Erzsébet, derecskei posta- és táviráda-kezelő, Ákos, temesvári pénzügyi fogalmazó, Ida, nánási tanítónő, Dobrossi István tanító neje, Ferencz, ügyvédjelölt Nagyváradon, Julia, tanítónő Laczházán, Berta, Veres Géza nádudvari lelkész neje.

A jó és balsorsban híven osztozott nő és szerető gyermekeken kívül gyászolják a boldogultat elhalt leányai: Mária, Végh Sándor volt turkevei lelkész nejeinek gyermekei, Teréz, Polgár István mezőtúri tak. pénztárnok volt nejeinek gyermekei, a többi unokákkal együtt. Végh Sándor kunhegyesi ügyvéd, Sarolta, Szabó Sándor turkevei lelkész neje és Erzsébet. Egyetlen testvére Kálmán László, kivel nemcsak a gyermekkori együttlét édes öröme, de az élet jó és balsorsában összeforrott testvéri érzet kötötte össze, mely az időben csak fokozódott, mely most csak a szerető testvér, ágyhoz szegzett betegsége miatt nem nyilvánulhat a család őszinte és fájdalmas gyászában.

Segédlelkészi működését nem számítva, csaknem 50 évre terjedt lelkészi pályáján mily buzgósággal működött: tanúsítják hívei boldogságára irányzott törekvései, azokkal a jó s nemes célokban egyetértése, evangéliom szerinti élete, buzgósággal felmondott épületes egyházi beszédei s egyházában tett alkotásai.

Egyháza iránti meleg szeretettől áthatva, folytonos óhaja volt a harangok átalakíttatása. Ez óhajának megfelelőleg a már általa életében tett 20 frt harang alaphoz a család a megboldogult emlékére 100 frtot adományozott.

Áthatva a lelkészi hivatal benső érzetétől, kezdte meg hivatalos működését Isten országa építésben. Az Ur háza iránti szeretet s buzgóság jellemezte életét.

Főműködése oda volt irányozva, hogy Isten országát építse e földön, és ha az élet zajos tüntetéseit nem kereste is, mindazáltal a társas összejövetelekben megjelenése kedvesen fogadtatott, s hivatalos állásából kifolyó szerény magaviselete elismerésre talált.

Az alsó-szabolcs-hajdúvidéki egyházak s hivataltársainak bizalma által az egyházmegyei tanácsbírói tisztre megválasztatott 1863-ban, melyet folyvást megtartott.

Félszázados lelkészi pályafutása, 81-ik éves életkora után a hű szolga jutalmának várásával hajta fejét a nyugalomra, annak tudatában, hogy szeretett hívei hálás emlékezetét kiérdemelte, midőn a rá bízott talentumokkal híven sáfárkodott.

* * *

Eddig az önéletírat, melynek végső sorait már a szerető gyermekek kegyeletes keze írta le, s melyből szándékosan hagytam ki azon részletet, mely az elhunytak egyházközségében, ennek javára végzett munkáit tárgyalja, mivel ezt már a fentebbi sorokban én magam leírtam, s ismétlésekkel nem

akarom e becses lap különben is nagyon igénybe vett hasábjait elfoglalni.

És most idvezült halottunk, Isten veled, Isten veled! Hív voltál a földön munkáidnak végezésében. Istenünknek kegyelméből fejedén van már az igazságnak koronája!

Püspök-Ladány.

Pataky Sándor,
hely. ev. ref. lelkész.

Irodalom.

„Szent-István oklevelei és a Szilveszter-Bulla“. Diplomataikai tanulmány; írta dr. Karácsonyi János; közrebocsátja a Magy. Tud. Akadémia történelmi bizottsága, — kiadja a Magy. Tud. Akadémia. Budapest. 1891.

Czímzett problémák megfejtése a tudós szerzőnek sok fáradságba, fjtörésbe kerülhetett az összevisszakúszált szálak lebonyolításánál. Horváth Mihály a veszprémi apácának adott görögnyelvű alapító, a ravennai Szent-Péter monostor adománylevelét és az 1024-iki zalavári oklevelet kivéve mind, — hiperkritikus Szalai László a pannonhalmi, Fejérpataky a bakonybéli, Knauz a pécsváradi, Pauler a zalavári monostorok alapítóleveleit, Racki és Klaié horvát történészek a pécsi püspökségi okleveleket tartják koholtaknak. — Ime a káptalanok kapzsi bekeblézéseik! Ugy, hogy csodaszamba megy, hogy még ma is vannak pápista papijavak alapító levelek nélkül. Évszázados küzdelem folyik a felett: igaz-e, valódi-e az a levél, melyet általában csak Szilveszter-féle bullának tartunk? Átment ez a nemzeti tudatba, a jogtudósok előtt óriási horderejű, ráépítik a politikusok a magy. kath. egyház és az állam viszonyának épületét. És hitelessége ma sincs eldöntve. Hamisnak, koholtak bizonyítják, jobbára csak pápista papok védélmezik (Ipolyi).

Derék szerzőnk a történelem egy segédtudományához, a diplomatikához folyamodik, az igazi oklevelet a hamistól, a valódit a koholttól megkülönböztetendő. Mert Fejérpataky Lászlót kivéve, egész teljességükben az oklevéltan fegyvereit az igazság kiderítésére nem használták.

A mű természetesen két részre oszlik: 1) Egyenként ismerteti István király valódi okleveleit és az ő nevében koholt hamisítványokat. 2) Szilveszter bullája hitelességét s ezzel kapcsolatban István egyházi kiváltságát tárgyalja, névszerint hivatkozva őseink szigorú törvényeire az oklevélhamisítók ellen, felsorolva a szándékos hamisítás bűneivel beszennyezett írókat (papokat, kanonokat, prépostokat), némelyiknek máglyán stb. történt bűnhődésekkel egyben, mintha oklevélhamisító gyárák lettek volna hazánkban. István valódi és koholt leveleit újjainkon megszámlálhatjuk, lévén azok száma 10. Zomlini egymaga 48 hamis oklevelet készített. Valamint a külföldön Nagy Károly, úgy hazánkban Szent-István és Szent-László nevét használták czégérül.

Az oklevéltan valódi ismertető jelei szerint István levelei közül csak egy maradt fenn eredetiben, a többi mind átírat, — ezek mind a középkorban, vagy legalább a XVIII-ik század előtt készültek.

Már most az ismeretjelei az oklevéltannak a következők: I. Megegyezik-e az oklevél tartalma a kor viszonyaival? II. Megegyezik-e az oklevél tartalma és alakja az egykorú okle-

velekkel? III. Megegyezik-e az oklevél tartalma a későbbi hiteles oklevél adataival?

E kritériumok között mozogva, szerző karakterizálja a következő okmányokat: I. A ravennai adománylevel. II. A veszprémi alapítólevel. III. A pécsi alapítólevel. IV. A veszprémi alapítólevel. V. A pécsváradi alapítólevel. VI. A pannonhalmi kiváltságlevel. VII. A nyitrai adománylevel. VIII. A zalavári 1019-iki alapítólevel. IX. A zalavári 1024-iki alapítólevel. X. A bakonybéli alapítólevel. XI. A pannonhalmi kiváltságlevel utóírata. A II-ik részben a Szilveszter-bulla jó.

Ezek után a jeles szerző, becses művében a következőkben concludál: István valódi oklevelei a ravennai, a veszprémi, a pécsi, veszprémi és pécsváradi alapítólevelek, nemkülönben a pannonhalmi kiváltságlevel, de ez utólsónak utóírata későbbi, jóhiszemű hozzátoldás, ellenben a nyitrai, zalavári és bakonybéli alapítólevelek koholtak.

A magy. történetírók előtt a Szilveszter-bulla néven ismeretes írat egészen újkori, 1576 után készült hamisítvány. Pedig hát mit tartalmaz? A pápa Istvánt megajándékozta a koronával, királyi névvel, az apostoli szentszéknek följánlott országot neki visszaadja, megengedi, hogy maga előtt keresztet vitethessen és az egyházakat rendezhesse.

Az az összhangzás, a mely az e becses műben előadottak nyomán a XI-ik század történelmi kútforrásai között előáll; az a világosság, a mely ily módon az eddig megoldhatlan kérdéseken egyszerre elterül, fényes győzelme a magyar diplomatikának.

Tisza-Földvár.

Vári Szabó Sámuel,
ev. ref. lelkész.

(Vége köv.)

A „Téli Ujság“ Budai János békési ev. ref. segédlelkes szerkesztésében, régi megszokott alakjában és berendezése szerint, minden héten megjelenik. Ez év elején szólottunk már e kis lapunkról, s most tovább jelezük, hogy az 5—9. számokban Ballagi Mór, Soós Gábor, Kerkápoly Károly és Kiss Áron jól talált arcképeikkel és rokonszenves hangon írt élet- és jellemrajzaival, egy számban pedig (a 7-ikben) a debreczeni főiskola képével és mostani állapotának rövid leírásával találkozunk. E bevezető cikkeken kívül mindenik számban jelennek meg vallásos-erkölcsi tartalmú rövid cikkek, költemények és vegyes ujdonságok, melyek mind kedves és építő olvasmányul szolgálhatnak magyar protestáns népünknek. A jól szerkesztett, olcsó kis lapot, mely Budapesten Hornyánszky Viktor kiadásában jelenik meg, melegen ajánljuk olvasóink s általok a nagy közönség pártfogásába.

A „Debreczeni Ellenőr“ könyvkiadóhivatala előfizetést hirdet R. P. O.-nak „Századunk Végén“ című regényére. R. P. O. előnyösen ismert regényíró, kinek már több számottevő munkája forog az olvasók kezén s a ki érdekfeszítő részletekben bővelkedő, magas koncepcziójú regényeivel az olvasóközönségnek nagy táborát hódította meg a maga számára. E műve is telve van érdekesnél érdekesebb részletekkel, melyek azonban sohasem esnek a valószínűség vagy a lélektan rovására — és meseszövéseivel s az elite-társadalomból vett markáns alakjaival mindvégig leköti az olvasó legfeleslegyobb érdeklődését és egészben véve túlszárnyalja a derék írónak eddigi munkáit is. A 20 ív terjedelmű vaskos

kötet ára csak 1 frt 20 kr, s öt előfizetőt gyűjő egy tisztelet-példányban részesül. Az előfizetési pénzek egyenesen a nevezett kiadóhivatalba küldendők, honnan az előfizetőknek a kötetet rögtön megküldik.

Különfélék.

Nyugalomba lépő tanár. Oszterlamm Ernő, debreczeni főiskolai tanár a f. hó 12-én tartott közös tanárkari gyűlésen bejelentette tanári állásáról ez iskolai év végére való lemondási szándékát. Tisztelet és kegyelet kísérendik nyugalomába a hosszúság munkában elfáradt tanférfiút.

Debreczeni főiskola. F. hó 9-én kezdődött meg akadémiánkon a második félév. Ekkor hirdettetett ki a pályázatok következő eredménye. A Hatvani-alapítvány egyháztörténelmi pályakérdésére érkezett 3 munka, melyek közül 2 nyert jutalmat, u. m. Gál György 3. th. munkája, ki az 50 forintból 30, s a Virágh István 2. th.-é, ki 20 frtot nyert. A Keresztési-Deák I. alapítvány nemzetgazdasági pályakérdésére bejött 6 munka, melyek közül kettő jutalomra érdemesített, u. m. Király Kálmán 2. jh.-é, ki a kitűzött 84 forintból 54, s Haresár Géza 4. jh.-é, ki 30 frtot kapott. A Keresztési-Deák I. alapítvány természetrajzi pályakérdésére 3 munka érkezett. Ezen alapítvány 84 frtja egyenlően osztott meg 2 pályázó, Pruzsinszky Zoltán VIII. o. t. és Erdős Lajos 2. th. között. A Várad Szabó alapítvány 50 frtos neveléstani pályakérdésére egy munka érkezett be, de a mely nem találtatott jutalomra méltónak. A Kazinczy alapítványból 10 drb 10 frankos aranyat kapott Soltész Elemér VIII. o. t., 5-5 darab aranyat kaptak pedig Hajdú Lajos 1. jh. és Rohoska József 2. th. A Péczely IV-ik és a Bulyovszky-féle alapítványok kérdéseire érkezett pályaművek bírálatai még nem hirdettethettek ki.

Esztár. Örvendetes, főlemelő szép dolognak jöttünk e helyről tudomására, melyet, még ha az illetőnek visszavonulni szerető szerénységét ismerjük is, közölni óhajtunk ez anyagias szellemű világban jó példaadás végett olvasóinkkal. Nagyságos Szunyogh Szabolcs úr, az esztári egyházközség tagja, a lelkészhez küldött szép soraiban összes zsinati napdíjait ez egyháznak ajándékozta, s tette ezt oly előzmények után, hogy a mostani lelkésznek rövid 2 és fél évi papsága alatt immáron több mint 800 frtot tett le az Úr oltárára az egyház javára: — a 4 évvel ezelőtt emelt szép templom építésére 2000 frtot adományozott, majd 5000 frt építési terhet visel örömmel, s minden fontosabb presbyteri gyűlésre téli lakhelyéről Budapestről szívesen lerándul. — Tisztelet az ilyen világi úri embernek, kinek egyházas érzelemből fakadó nemes tettei ám hadd fényljenek mások előtt, a nyilvánosság előtt is, de nem szorulnak semminemű magasztalásra, fenhangú dícséretre.

Királyháza. Jegyzőkönyv alakjában érdekes tudósítást kaptunk közelebb a m. ugocsei egyházmegyében levő királyházi főkegyháznak, mult év végén, Kósa Aladár tekeházai ev. ref. lelkész, mint a nevezett főkegyház lelkészének elnöklété alatt leányegyházzá való alakulásáról. Az e végett egybehívott gyűlésen lelkész-elnök előterjeszti, hogy ezen gyűlést azért hívta össze, miszerint mondja az ki, hogy a királyházi ev. ref. főkegyház — azon czélból, hogy belügyeit maga intézhesse s magának imaházat építhessen, — leányegyházzá akar alakulni. A gyűlés az előterjesztést egyhangúlag elfo-

gadja s kimondja a leányegyházzá alakulást. — Ki lévén mondva az átalakulás, lelkész-elnök javaslatára megválasztottak a tisztviselek következőleg: főgondnoknak: nagyságos Dapsy Aladár, algondnoknak: Sáfai György, presbytereknek: tek. Vörös János, Kerekes Bertalan, Ecsedi Péter, Dr. Némethy Samu, tiszteletbeli presbyternek: méltóságos Br. Pérenyi Gyula, jegyzőnek: György Mózes urak, egyházfinak: Kiss László. — A megválasztott tisztviselek mindnyájan letették a hivatali esküt, mit a gyűlés éljenzéssel fogadott. — Nagyságos Dapsy Aladár főgondnok úr azon ajánlatot teszi, hogy ő az építendő imaháznak telket és az építéshez elegendő terméskövet ad. A gyűlés lelkesült éljenzés között vette tudomásul főgondnok úrnak ezen nagylelkű ajánlatát, s azért neki jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. — Mint értesülünk, ezen egész egyházas mozgalomnak Kósa Aladár lelkész az életető lelke. Fogadja ezért a mi régi jó barátunk itt, a nyilvánosság előtt kifejezett üdvözlésünket s azon jó kívánatunkat, hogy legyen munkáján Istennek minden áldása.

Imakönyv foglyok számára. Lapunk szerkesztője, mint a debreczeni kir. ügyészség fogházának lelkésze, tanulmányozván a fogházi könyvtárak állapotát, sajnosan tapasztalta, hogy mennyire hiányzanak azokból a sajátlag foglyok számára írt könyvek, s ez alapon egy részletes fölterjesztésben felhívta az igazságügyminiszter figyelmét arra, mennyire kívánatos volna, hogy a foglyok egyenesen az ő számokra írt vallás-erkölcsi és imádságos könyveket olvashassanak. E figyelmeztetésnek meg is lett a kívánt eredménye. A vácsi fegyintézet igazgatósága az igazságügyminiszter meghatalmazásával az összes, foglyok körül működő lelkész közt pályázatot hirdet egy foglyok számára írt felekezet nélküli magyar imádságos könyvre. Az imádságos könyvnek tehát olyannak kell lenni, hogy minden fogoly valláskülönbség nélkül használhassa, tehát az egyes felekezetek sajátos dogmái és ünnepeiről ne legyen benne említés. A legjobb pályamű jutalma 300 frank aranyban; a pályamunkák bírálatára egy katolikus és egy protestáns lelkészt fognak felkérni, meg nem egyezés esetén maga az igazságügyminisztérium egyik erre kiküldendő közege fogván döntené.

Kimutatás a Károli Gáspár alapra gyűlt s a tiszántúli ev. ref. püspöki hivatalhoz beküldött perselypénzekről. Szőke János esperes úr küldeménye 11 frt 68 kr. Ehhez járult: Asszonyvásár 2 frt 20 kr, Diószeg 1 frt 20 kr, Margitta 1 frt 85 kr, Kakkad 50 kr, N.-Léta 1 frt, Székelyhid 1 frt, Albis 57 kr, Szalacs 1 frt 60 kr, Szentimre 1 frt, Ér Tarsa 76 kr, összesen 11 frt 68 kr. Dávidházy János esperes úr küldeménye 51 frt 92 kr. Dorogi Lajos esperes úr küldeménye 29 frt 5 kr. Szabó Károly esperes úr küldeménye, és pedig a n.-kereki egyházból 3 frt 36 kr, Furta 1 frt, Zsáka 40 kr, Kis-Marja 1 frt 80 kr, Pósalaka 64 kr, Nyüved 50 kr, Bihar 30 kr, N.-Várad 9 frt 20 kr, H.-K.-Ujlak 60 kr, B.-Sz.-Márton 40 kr, Szentjános 50 kr, Kis Jenő 20 kr, összesen: 18 frt 90 kr.

Számadás a Magyar Prot. Irodalmi Társaság részére hozzánk bejött pénzekről. A panyolai egyházközség részéről beküldetett hozzánk a lapunk 4-ik számában már jelzett, f. évi rendes tagsági díj, 6 frt. Bejött újabban hozzánk 34 frt 15 kr, a két ízben Budapestre már felküldött 657 frt 69 krral együtt pedig 691 frt 84 kr. Szerkesztőség.

A debreczeni ev. ref. főiskolai akadémia tanrendje az 1891—92. tanév második felében. I. Előadó tanárok és tantárgyaik. Második félév. A) A hittudományi

szakban. Tóth Sámuel. Symbolika, heti 6 órán. Apologika, h. 3 ó. Balogh Ferencz. Keresztyén egyháztörténelem, IV. korszak, h. 3 ó. Keresztyén egyháztörténelem, II. korszak, h. 3 ó. Dogmatörténelem (fele rész a 19. sz.-beli), h. 3 ó. Magyar prot. egyháztörténelem, h. 3 ó. Csiky Lajos. Ker. erkölestan, h. 3 ó. Egyházszerterástan, h. 3 ó. Anyakönyvvezetés és hiv. kiadványozás, h. 2 ó. Szónoklati gyakorlatok, h. 2 ó. Dr. Erdős József. Ujszövetségi írásmagyarázat, h. 4 ó. Bibliai theologiai seminarium, h. 1 ó. Sass Béla. Héber nyelv, h. 3 ó. Ézsaiás fejtegetése (folyt.), h. 4 ó. Bevezetés az ószövetségbe, h. 3 ó. B) Jog- és államtudományi szakban. Búzás Pál. Nemzetgazdaságtan, különös rész (spec. coll.), h. 1 ó. Államgazdaságtan (Pénzügytan), h. 4 ó. Magyar kereskedelmi és váltójog, h. 6 ó. Liszka Nándor. Magyar közjog, h. 6 ó. Bányajog, h. 2 ó. Az államhatalom szervezete, h. 2 ó. Dr. Kovács Sándor. Római jog (Pandekták), h. 8 ó. Dr. Karsa István. Peres és peren kívüli eljárás (beleértve a telekkönyvi rendtartást), h. 5 ó. Magyar magánjog, h. 5 ó. Dr. Bacsoni Lajos, ez évben akadémiai igazgató. Magyar állam statisztikája tekintettel Ausztriára, h. 5 ó. Európai jogtörténet, h. 5 ó. Közgazdasági igazgatás (spec. coll.), h. 1 ó. Dr. Ozory István. Büntetőjog és bűnvádi eljárás, h. 5 ó. Nemzetközi jog, h. 3 ó. A tilalmak és parancsok és azoknak áthágásai (Binding után,

spec. coll.), h. 2 ó. C) Bölcsészeti szakban. Dr. Török József. Törvényszéki orvostan, h. 2 ó. Közegészségtan, h. 2 ó. Oszterlamm Ernő. Általános nevelés- és tanítástan, h. 3 ó. Balogh Ferencz. Angol nyelv (kezdőknek), h. 3 ó. Gézsi Kálmán. Mívelődés történelme a 17. és 18. sz.-ban, h. 4 ó. Dr. Erdős József. Vallásbölcészlet, h. 3 ó. Uj-szövetségi görög nyelv, h. 2 ó. Német nyelv és irodalom, h. 2 ó. Dr. Öreg János. Bölcsészlet története, h. 4 ó. Aesthetica, h. 2 ó. Aristotelis Ethicorum Nicomacheorum libri, gör. nyelven olvastatva (spec. coll.), h. 1 ó. Francia nyelv, h. 4 ó. Bölcsészeti encyclopaedia, h. 4 ó. Sass Béla. Arab nyelv, h. 2 ó. Somogyi Pál. A magyar nyelv tanításának módszere, h. 1 ó. Orosz István. A földrajz természettudományok népiskolai tanításának módszere, h. 1 ó. Mácsai Sándor. Egyházi- és műéneklés, heti 2 órán.

Szerk. posta. B. F. Edinburgh. Magánlevelet írtam ön-
höz, melyre kérem mielőbbi válaszát. Remélem, megkapom a kért
tanulmány szerű iratot. — Sz. J. N.-Rábé. A hozzám inté-
zett kérdésre, sajnálom, nem tudok felelni. Mihelyt megtudom a
dolgot, megírom vagy itt, vagy magánlevélben.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

Pályázat

a debreczeni ev. reform. egyházmegyében fekvő debreczeni ev. reform. egyház belvárosi egyik lelkészi állomására.

Évi jövedelme, — mely áll lakásból természetben és az illető ház utáni külső földnek és csere kaszálónak haszonélvezetéből, 2000 frt év negyedi előleges részletekben fizetendő készpénzből, az általa sorrend szerint végzendő temetésekért egészen, a keresztlevelekért és esketésekért járó díjakból eddigi gyakorlat szerinti részletben illető stólából; Debreczen szab. kir. város részéről kiszolgáltatandó bordeputátumból s harmincz négy köb méter beszállított tűzi fából, — 2619 frtra levén becsülve, ez állomás első osztályú.

A megválasztandó állomását 1892. évi ápril 24 én foglalandja el, köteles levén első évi fél fizetését, a stóla levonásával, a gyámintézeti alapszabályok értelmében előde özvegyének átszolgáltatni; továbbá, mint az egyházmegyei lelkészi gyámintézet jogosult és kötelezett tagja, ennek pénztárába évenként 45 forint részvény díjt befizetni, s az esetre, ha más egyházmegyéből családdal jön át, évi részvény díját 5 éven keresztül kétszeresen tartozik fizetni.

Az ez állomásra pályázni szándékozók a tisztántúli ev. reform. egyházkerületben érvényes szabályzathoz alkalmazottan felszerelendő pályázati kérvényeiket 1892 február 27-ik napjáig nagytt. Dávidházy János esperes úrhoz Kabára — u. p. helyben — juttassák el.

Kelt Debreczenben, 1892. február 11.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

a tisztántúli ev. ref. egyházkerület n.-szalontai egyházmegyéjében levő bajji egyház lelkészi állomására.

Javadalma, — mely 34 frt 86 kr készpénzből, 32 köből gyült búzából, 16 köből alj-gabonából, 16 öl tűzi fából, 32 (1600 □ öles) hold és 904 □ öl szántó és kaszáló földből, 42 frt szolgálmányváltásból és stolaréből kerül be, — egyházmegyei értékelés szerint 653 frt, — és így ezen állomás harmadik osztályú.

Megválasztandó lelkész állomását f. évi ápril 24-én foglalja el, s lesz egyszersmind az egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek kötelezett tagja, tartozván hivataloskodása első évében elődje özvegyének 280 frtot kegyeleti általányul fizetni.

A kellően fölszerelt pályázati kérvények, f. évi márczius 7 ik napjáig, a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához N.-Szalontára küldendők.

Debreczen, 1892. február 11.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

A debreczeni ev. ref. főiskolában a rendes torna tanári állásra pályázat nyittatik.

A torna tanár heti óráinak száma ez idő szerint 24-ben állapították; ezen óra számot azonban a szükséghez képest szaporíthatónak kívánja tekinteni a főiskolai előljáróság.

Fizetése az első évben 900 forint és Debreczen szab. kir. várostól 6 köbméter tűzi fa beszállítva; 1893. szept. 1-től kezdve a pénz fizetés 1000 frt lesz, melyből alapfizetés 700 frt, lakbér fejében 300 frt. A megválasztandó a tanári nyug- és gyámintézetnek jogos és kötelezett tagja leendő. Állomását az 1892-ik év szeptember 1-ső napján tartozik elfoglalni.

Evang. reform. vallású egyének pályázhatnak. Pályázók kérvényeket hiteles bizonyítványokkal felszerelve a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához Debreczenbe folyó évi márczius 31. napjáig adják vagy küldjék be.

Debreczen, 1892. február 7.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

a pazonyi egyház papi állomására.

Az egyház évi javadalma pénzértékben 900 frtra tehető; ennél fogva e papi állomás 3-ad osztályú.

Pályázati határidő az 1892-ik év márczius hó 1-ső napja bezárólag.

Jeleztetik, hogy a helybeli papi özvegy kérvényt intézett az egyházmegyei gyűléshez, melynek ha tér engedtetnék, az állomás csak a f. évi Szent György naphoz egy évre lenne elfoglalható. Ellen esetben ez évi Szent György napkor.

A felszerelt pályázati kérvények nagyt. Lukács Ödön f.-szabolcsi ev. ref. esperes úrhoz lesznek beküldendőek Nyiregyházára a kitűzött határidőn belül.

Debreczen, 1892. febr. hó 6. napján.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

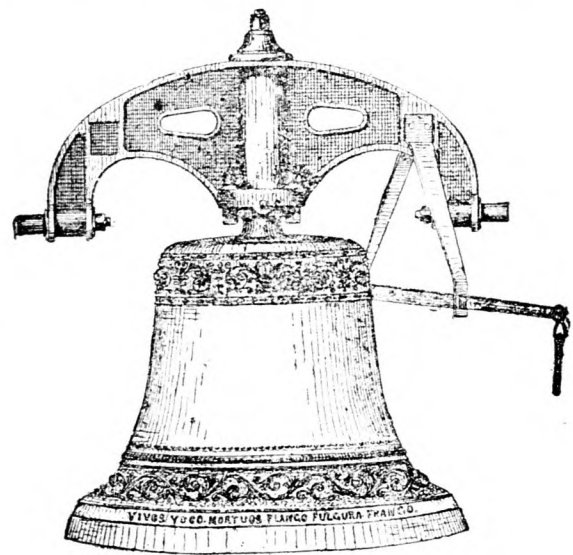
a gemzsei egyház papi állomására.

Az egyház évi javadalma pénzértékben 600 frtra tehető; ennél fogva e papi állomás 4-ik osztályú.

Pályázati határidő az 1892-ik év márczius 1-ső napja bezárólag, mely ideig a felszerelt pályázati kérvények nagyt. Lukács Ödön f.-szabolcsi ev. ref. esperes úrhoz Nyiregyházára lesznek intézendők.

Kelt Debreczen, 1892. febr. hó 6. napján.

Kiss Áron,
püspök.

Ifj. Hönig Frigyes harang- és ércz-öntődeje

Aradon, Rákótzty-utca 28. szám.

Alapított 1840-ben. Állami ezüst éremmel kitüntetve 1890-ben.

Ajánlja több évi jótállás mellett a legújabb találmányú harangjait; melyek előnye a régi szerkezetű harangokkal szemben az, hogy 22% súly és ármegtakarítás mellett — erősebb és kellemesebb hangúak.

Továbbá ajánlja a legjobb szerkezetű, forgatható vas harang-felszereléseit, melyek alkalmazásával a harangok a megrepedéstől megóvatnak, — az áttétes tengely ágyak használásával pedig a legnagyobb harangok is könnyen kezelhetők; — vas harang állványait, valamint régi harangoknak új, forgatható felszerelésre való átalakítását.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

9—10